

Зорица Ковачевић
Универзитет у Београду
Филолошки факултет
Катедра за германистику
zorica.kovacevic@fil.bg.ac.rs

UDC: 51(038)=113.6=163.41
Сјручни раг

ШВЕДСКО-СРПСКИ ГЛОСАР МАТЕМАТИЧКЕ ТЕРМИНОЛОГИЈЕ

Шведско-српски глосар математичке терминологије настао је на основу вишедеценијског искуства у научној и стручној преводилачкој пракси, али и као резултат педагошког рада са студентима шведског језика на Групи за скандинавистику Филолошког факултета Универзитета у Београду. Потреба за састављањем оваквог глосара, засад у обиму од неколико стотина математичких појмова, јавља се у ситуацији у којој знање терминологије из већег броја различитих научних и стручних области није довољно добро за превођење текстова из домена математике и њој сродних научних дисциплина.

Уопште, мало пажње се посвећује овој терминологији кроз наставу страних језика. У случају шведског језика, који на Групи за скандинавистику већина студената студира без предзнања, математички термини се уводе као део богаћења фонда речи на нивоима Б2 – Ц1+, то јест на трећој и четвртој години основних студија шведског језика, међутим и даље ни приближно у обиму који је, касније у научној и стручној преводилачкој пракси, неопходан за ускостручне текстове.

Као извори за састављање овог глосара су, поред искуства из праксе, послужили разни речници и приручници, међу којима се издвајају Речник Шведске академије (*Svenska Akademiens Ordbok, SAOB*) у електронском издању, Шведско-енглески математички појмовник (*Mattebegrepp: svenska – engelska*) шведског државног Сектора за образовање (*Skolverket*), као и Мали енглеско-шведски математички појмовник намењен универзитетским студијама математике у Шведској (*Liten engelsk-svensk matematisk ordlista*), који је такође доступан у електронској верзији.

Намена овог шведско-српског глосара математичких појмова је да послужи као адекватна помоћ у даљој научној и стручној преводилачкој пракси, али и у настави језика, имајући у виду то да је он, засад, једини глосар ове врсте и овог обима за шведско-српски језички пар.

A

abskissa (-n; -or) апсциса
addera (-de; -t) додати
alternativklar (pl.) наизменични углови
aritmetik (-en; -) аритметика
aritmetisk följd (-en; -er) аритметичка прогресија
aritmetisk medelvärde (-t; -n) аритметичка средина
avrundning (-en; -ar) заокруживање (вредности)
avstånd (-et; -) растојање
avtagande (oböjl.) опадајући
avvikelse (-n; -r) одступање
axiom (-et; -) аксиом

B

bas (-en; -er) база
basyta (-n; -or) површина базе
begränsad (-t; -e) ограничен
beroende (oböjl.) зависно
beräkna (-de; -t) израчунати
bestämma (bestämde, bestämt) одредити
bevis (-et; -) доказ
bild (-en; -er) слика
binom (-et; -) бином
binär (-t; -a) бинарни
bisекtris (-en; -er) бисектриса; симетрала угла
blandad form (-en; -er) мешовити бројеви
bredd (-en; -er) ширина
brutopris (-et; -er) бруто цена
bråk (-et; -) разломак
bråkform (-en; -er) број изражен разломком
bråkstreck (-et; -) разломачка црта
buktig yta (-n; -or) испупчена површина
båge (-n; -ar) лук

C

centiliter (-n; -na) центилитар
centimeter (-n; -) центиметар

cirkel (-n; cirklar) круг
cirkelbåge (-n; -ar) кружни лук
cirkeldiagram (-met; -) кружни дијаграм
cirkapris (-et; -er) оквирна цена
cosinus (-et; oböjl.) косинус
cylinder (-n; cylindrar) цилиндар

D

decigram (-met; -) декаграм
deciliter (-n; -na) децилитар
decimal (-en; -er) децимала
decimalform (-en; -er) децимални запис
decimeter (-n; -) дециметар
definiera (-de; -t) дефинисати
definit (-a) одређен
definition (-en; -er) дефиниција
diagonal (-en; -er) дијагонала
diameter (-n; -) пречник
del (-en; -ar) део
dela (-de, -t) поделити
diagram (-met; -) дијаграм
differens (-en; -er) разлика
dividera (-de; -t) меделити (бројем)
divisionstabell (-en; -er) таблица дељења
divisionstecken (-tecknet; -) знак дељења

E

ekvation (-en; -er) једначина
ellips (-en; -er) елипса
elliptisk (-t; -a) елипсаст

F

faktor (-en; -er) фактор
fakultet (-en; -er) факторијел
fel (-et; -) грешка
femhörning (-en; -ar) петоугао
figur (-en; -er) облик
fjärdedel (-en; -ar) четвртина
formel (-n; formler) формула
fotpunkt (-en; -er) стопа
funktion (-en; -er) функција
fyrhörning (-en; -er) четвороугао
färgad (-t; -e) обојен
fördelning (-en; -ar) дистрибуција

föremål (-er; -) предмет
förkorta (-de; -t) скратити
förlänga (förlängde; förlängt) продужити
förminska (-de; -t) умањити
förstora (-de; -t) увећати
förutsättning (-en; -ar) предуслов; претпоставка

G

geometri (-n; oböjl.) геометрија
geometrisk form (-en; -er) геометријски облик
geometrisk figur (-en; -er) геометријска фигура
geometrisk kropp (-en; -er) геометријско тело
giltig (-t; -a) важи (за)
gångar (pl.) пута
gångertecken (-tecknet; -) пута (знак)
grad (-en; -er) степен
gradskiva (-n; -or) угломер
graf (-en; -er) графикон
gram (-met; -) грам
gräns (-en; -er) граница
gränsvärde (-t, -n) гранична вредност

H

hakparentes (-en; -er) угласта заграда
halva (-n; -or) половина
halvcirkel (-n; -cirklar) полукруг
halvklot (-en; -er) полулопта
hastighet (-en; -er) брзина
hektogram (-met; -) хектограм
hektoliter (-n; -na) хектолитар
hel (-t; -a) цео
heltalen (pl.) цели бројеви
hundredel (-en; -ar) стоти део
hyperbel (-n; hyperbler) хипербола
hypotenus (-n; -or) хипотенуза
hypotes (-en; -er) хипотеза
högerled (-et; -) десна страна једначине
höjd (-en; -er) висина
hörn (-et; -) угао

I

indefinit (-a) неодређен
inre (oböjl.) унутрашњи

J

jämföra (jämförde; jämfört) упоредити
jämmt tal (-et; -) парни број

K

katet (-en; -er) катета
kilogram (-met; -) килограм
klammerparentes (-en; -er) витичаста заграда
klot (-et; -) лопта
kon (-en; -er) купа; конус
koordinatsystem (-et; -) координатни систем
korda (-n; -or) тетива
kub (-en; -er) коцка
kubikmeter (-n; -) кубни метар
kurva (-n; -or) кривуља
kvadrat (-en; -er) квадрат
kvadratmeter (-n; -) квадратни метар
kvadratrot (-en; -rötter) квадратни корен
kvart (-en, -) четвртина
kvartcirkel (-n; -cirklar) четвртина круга
känt tal (-et; -) познат број

L

likbent triangel (-n; trianglar) једнакокраки троугао
likformig (-t; -a) једнак
likhet (-en; -er) једнообразност; подударност
liksidig (-t; -a) једнакостраничан
linjal (-en; -er) лењир
linje (-n; -er) линија; права
linjediagram (-met; -) линијски дијаграм
linjär (-t; -a) линијски
lutning (-en; -ar) нагиб
lägga (lade; lagt) till додати
längd (-en; -er) дужина
längre än дуже од
lösa (löste; löst) решити

lösbarhet (-en; -er) решивост
lösning (-en; -ar) решење

M

mall (-en; -ar) образац
matris (-en; -er) матрица
medelpunkt (-en; -er) средиште; центар
medelvärde (-t; -n) средња вредност
median (-en; -er) медијана
medurs (oböjl.) у смеру кретања ска-
 заљке
mil (-en, -) миља од десет километара
miligram (-met; -) милиграм
mililiter (-n; -na) милилитар
milimeter (-n; -) милиметар
miniräknare (-n; -räknarna) џепни кал-
 кулатор; дигитрон
minska (-de; -t) међумањити за
minsta gemensama nämnare (-n; -) нај-
 мањи заједнички именилац
minus (-et; -) минус
minustecken (-tecknet; -) минус (знак)
motstående sida (-n; -or) наспрамна
 страница
moturs (oböjl.) супротно од смера кре-
 тања сказаљке
multiplitera (-de; -t) множити
multiplikation (-en; -er) множење
multiplikationstabell (-en; -er) таблица
 множења
månghörning (-en; -ar) многоугао; поли-
 гон
mått (-et; -) мера
måttenhet (-en; -er) мерна јединица
måttomvandling (-en; -ar) конверзија
 мерних јединица
mängd (-en; -er) скуп
mängdens element (-et; -) члан скупа
mäta (mätte; mått) мерити

N

naturlig storlek (-en, -ar) природна вели-
 чина
naturligt tal (-et; -) природни број

nedsatt pris (-et; -er) снижена цена
negativt tal (-et; -) негативни број
nettopris (-et, -er) нето цена
noll (oböjl.) нула
nolla (-n; -or) нула (цифра)
nummer (numret; -) број
nämnare (-n; -) именилац

O

obegränsad (-t, -e) неограничен
obekant (-t, -a) непознат
oberoende (oböjl.) независно
okänt tal (-et; -) непознат број
ordinata (-n; -or) ордината
origo (-n; -) координатни почетак
orienterad (-t; -e) оријентисан
olikhet (-en; -er) разноликост; неподу-
 дарност
oliksidig triangel (-n; -trianglar) разно-
 краки троугао
omfång (-et; -) обим; опсег
omkrets (-en; -ar) обим; опсег

P

parabel (-n; parabler) парабола
parallell (-en; -er) паралела
parallelogram (-men; -) паралелограм
parentes (-en; -er) заграда
passare (-n; -) шестар
pendel (-n; pendlar) клатно
pi (-et; -n) π (пи)
plan (-et; -) површ; површина
plus (-et; -) плус
plustecken (-tecknet; -n) плус (знак)
polygon (-en; -er) полигон; многоугао
polynom (-et; -) полином
positivt tal (-et, -) позитивни број
primtal (-et; -) прост број
primtalssats (sg.) теорема простих бро-
 јева
prisma (-t/-n; -or) призма
procent (-t/-n; -) проценат
procentuell fördelning (-en; -ar) процен-
 туална подела

produkt (-en; -er) производ
promille (-n; -) промил
proportion (-en; -er) пропорција
proportionell (-t; -a) пропорционалан
punkt (-en; -er) тачка
pyramid (-en; -er) пирамида
Pythagoras sats (sg.) Питагорина теорема
påstående (-t, -n) тврдња

R

radie (-n; -er) полупречник; радијус
rektangel (-n; rektanglar) правоугаоник
rest (-en; -er) остатак
romb (-en; -er) ромб
romersk siffra (-n; -or) римски број
räkning (-en, -ar) рачун; израчунавање
rot (-en; rötter) корен
ränta (-n; -or) камата
rät linje (-n; -er) права линија
rätlinjig (-t; -a) праволинијски
rät vinkel (-n; vinklar) прав угао
rätvinklig (-t, -a) правоугли
rätvinklig triangel (-n; trianglar) правоугли троугао

S

samtidig (-t; -a) истовремен
sannolighet (-en; -er) вероватноћа
segment (-et, -) сегмент
sektor (-n; -er) сектор
sexhörning (-en; -ar) шестоугао
sfär (-en; -er) сфера; лопта
SI-enhet (-en; -er) основна јединица СИ система
sidokant (-en; -er) бочна ивица
sidoyta (-n; -or) бочна површина
sinus (-et; oböjl.) синус
sinusformad (-t; -e) синусоидни
sinuskurva (-n; -or) синусоида
skuggad (-t; -e) осенчен
skära (skar; skurit) сећи; пресецати
skärning (-en; -ar) одсечак
skärningspunkt (-en; -er) тачка пресека
slutpunkt (-en; -er) завршна тачка

spets (-en; -ar) теме
spetsig vinkel (-n; vinklar) оштар угао
spiral (-en; -er) спирала
standardavvikelse (-n; -r) стандардно одступање
sträcka (-n; -or) дуж
sträckad (-t; -e) шрафиран
styrlinje (-n; -er) директриса
subtrahera (-de; -t) одузети
subtraktion (-en; -er) одузимање
summa (-n; -or) сума; свота

T

tabell (-en; -er) табела
tal i decimalform (-en; -er) децимални запис разломка
tangens (-en; oböjl.) тангенс
tangent (-en; -er) тангента
tangram (-met; -) танграм
tautologi (-n; -er) таутологија
teorem (-et; -) теорема
tetraeder (-n; tetraedrar) тетраедар
tiondedel (-en; -ar) десетина
topp (-en; -ar) врх
transversal (-en; -er) трансверзала
trapets (-en; -er) трапез
triangel (-n; trianglar) троугао
trigonometri (-n; oböjl.) тригонометрија
trigonometrisk formel (-n; formler) тригонометријска формула
trigonometrisk funktion (-en; -er) тригонометријска функција
tredjedel (-en; -ar) трећина
trubbig vinkel (-n; vinklar) туп угао
tusendel (-en; -ar) хиљадити део
tvärsnitt (-et; -) попречни пресек
täljare (-n; täljarna) бројилац

U

udda tal (-et; -) непарни број
uppställning (-en; -ar) потписивање (у рачунској радњи)
utgångspunkt (-en; -er) исходишна тачка; полазна тачка

uträkning (-en; -ar) израчунавање; про-
рачун

utsaga (-n; -or) исказ

uttryck (-et; -) израз

utvidga (-de, -t) проширити

utsträcka (utsträckte, utsträckt) проду-
жити

utveckla (-de; -t) развити

V

variabel (-n; variabler) варијабла

vikt (-en; -er) тежина

vinkel (-n; vinklar) угао

vinkelben (-et; -) крак угла

vinkelspets (-en; -ar) теме угла

volym (-en; -er) запремина

volymenhet (-en; -er) јединица запре-
мине

vridning (-en; -ar) ротација

vänsterled (-et; -) лева страна једначине

värde (-t; -n) вредност

växande (oböjl.) растући

växlande (oböjl.) променљив

X

x-axel (-n; axlar) оса икс

Y

y-axel (-n; axlar) оса ипсиљон

yta (-n; -or) површина; површ

yttre (oböjl.) спољни

yttervinkel (-n; -vinklar) спољни угао

Ä

ändlig (-t; -a) коначан

Ö

öka (-de; -t) увећати